

KARTA PRZEDMIOTU NA ROK AKADEMICKI 2021/2022						
INFORMACJE OGÓLNE						
1. Nazwa przedmiotu kształcenia		Opieka paliatywna				
2. Nazwa jednostki prowadzącej moduł		Wydział Nauk o Zdrowiu, Zakład Pielęgniarstwa				
3. Grupa treści kształcenia		Nauki w zakresie opieki specjalistycznej				
4. Typ przedmiotu		obowiązkowy				
5. Poziom studiów		studia pierwszego stopnia				
6. Liczba punktów ECTS		3				
7. Poziom przedmiotu		zaawansowany				
8. Rok studiów, semestr		III rok, semestr VI				
9. Liczba godzin w semestrze						
Wyk.	Ćw.	Lkup	MCSM	Prj.	Zp.	Pr.
15	12	-	3	-	-	-
10. Język wykładowy: polski						
11. Wykładowca (wykładowcy)		Dr n. med. Aneta Stanisławek				
INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE						
12. Wymagania wstępne						
1) Znajomość anatomii, fizjologii i patologii człowieka						
13. Cele przedmiotu						
C1 Zapoznanie studentów z systemem opieki paliatywnej						
C2 Zapoznanie studentów z filozofia opieki hospicyjnej						
C3 Zapoznanie studentów z holistyczna opieką nad chorym terminalnym						
14. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych						
Student, który zaliczył przedmiot wie, potrafi:						
WIEDZA						
D.W2. etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwiej nad pacjentami w wybranych chorobach;						
D.W3. zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywniej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;						
D.W10 zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywniej opiece medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);						
UMIEJĘTNOŚCI						
D.U6. dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;						
D.U7. dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;						
D.U22. przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;						
D.U24. oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;						
D.U25. postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;						

KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	
15. Treści programowe	
Forma zajęć - wykłady	
1. Współczesna opieka paliatywna w Polsce i na świecie. 2. Podstawowe pojęcia medycyny paliatywnej. Filozofia opieki paliatywnej. 3. Postępowania w opiece paliatywnej. Podmiotowość chorego 4. Reakcje i potrzeby psychiczne chorych. Przystosowanie do choroby. 5. Specyfika opieki paliatywnej nad pacjentami w różnym wieku. 6. Zasady postępowania z chorymi objętymi opieką paliatywną. Ból u pacjentów z chorobą nowotworową. Przyczyny, patofizjologia, klasyfikacja i diagnostyka 7. Zasady efektywnej komunikacji między pacjentem a lekarzem, pacjentem a jego rodziną, między lekarzem a rodziną chorego. 8. Rozważania etyczne w opiece paliatywnej: eutanazja i uporczywa terapia. 9. Opieka nad pacjentem umierającym. Problemy etyczne w opiece paliatywnej. 10. Pielęgniarka w systemie opieki paliatywnej. Zespół wypalenia zawodowego.	
Forma zajęć – ćwiczenia	
1. Rola i zadania pielęgniarki w opiece paliatywnej. 2. Etapy umierania wg E. Kubler – Ross – towarzyszenie choremu. 3. Śmierć pacjenta postawa etyczno – moralna pielęgniarki. 4. Żywnienie chorego w zaawansowanej fazie choroby nowotworowej. 5. Pielęgniarka jak lider zespołu interdyscyplinarnego. 6. Pacjent terminalny – zwalczanie dolegliwości ze strony innych układów. 7. Sedacja chorych paliatywnych/terminalnych 8. Opieka duchowa w opiece paliatywnej 9. Wsparcie w okresie żałoby i osierocenia.	
Forma zajęć –Monoprofilowe Centrum Symulacji Medycznej	
1) Realizacja scenariusza: Pacjent terminalny z zapaleniem płuc 2) Realizacja scenariusza: Pacjent paliatywny z uporczywymi dolegliwościami ze strony przewodu pokarmowego – nudności i wymioty	
16. Narzędzia/metody dydaktyczne	
1. Dyskusja	
2. Rozwiązywanie problemu	
3. Objasnienie i prezentacja multimedialna	
4. Konsultacje	
5. Konspekt edukacyjny	
6. Film edukacyjny	
7. Wybrane studium przypadku	
17. Sposoby oceny (F – formująca; P – podsumowująca)	

F1. Aktywność na zajęciach	
P1. Kolokwium na zajęciach	
P2. Egzamin pisemny lub ustny	
18. Obciążenia pracą studenta	
forma aktywności	średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem**	30 godz., w tym W-15 godz, Ćw -12 godz, ćw MCSM – 3 godz
Praca własna studenta	60
SUMA	90 godzin
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	3
19. Literatura podstawowa i uzupełniająca	
Literatura podstawowa:	
1 De Walden –Gałuszko K. Podstawy Opieki Paliatywnej. PZWL. Warszawa 2006	
2. Kinghorn S.,Galnes S. Opieka paliatywna. Elsevier Urban&Partner. Wrocław 2011	
3.Watson M. (red) Opieka Paliatywna. Elsevier Urban&Partner. Warszawa 2011 Elsevier Urban&Partner. Wrocław 2011	
4. Adamczyk A.,Buczkowski K.Opieka Paliatywna.PZWL 2009	
5. De Walden –Gałuszko K., Kaptacz A.Pielęgniarstwo w opiece paliatywnej i hospicyjne Pielęgniarstwo w opiece paliatywnej i hospicyjne. PZWL 2008	
6. Krasuska M.E., Stanisławek A., Turowski K. (red.): Standardy w opiece onkologicznej i opiece paliatywnej. Wyd. NeuroCentrum, Lublin 2003.	
7. Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K.: Podstawy pielęgniarstwa. Tom I i II, Wyd. Czelej, Lublin 2004.	
8. De Walden-Gałuszko K., Majkowicz M.: Psychologiczno-kliniczna ocena bólu przewlekłego. Wyd. AMG, Gdańsk 2003.	
9. Fray S. T.: Etyka w praktyce pielęgniarstwie. Wyd. PTP, Warszawa 2009.	
10.Malec-Milewska M., Krajnik M., Wordliczek J.: Chory na nowotwór – kompendium leczenia bólu. Wydanie 1, Wyd. Medical Education, Warszawa 2013.	
11.Murray S.C.: W jaki sposób uniknąć uporczywej terapii w opiece paliatywnej? Medycyna Paliatywna w Praktyce 4, 2. Via Medica 2010.	
12.Wieczorek - Chelmińska Z.: Żywnienie w chorobach nowotworowych. Wydanie 1, Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2006.	
13. Adamczyk A., Buczkowski K., Damian Jagielski D., Krajnik M.(red.): Opieka paliatywna. Wyd. Lek. PZWL, Warszawa 2009.	
14.Korzeniewska - Eksterowicz A., Młynarski W.(red.): Wybrane zagadnienie pediatrycznej opieki paliatywnej. Wyd. Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Łódź 2011	
15.Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej z dnia 15 lipca 2011 r.(Dz. U. z dnia 23 sierpnia 2011 r.)	
16.Dzierżanowski T., Krajewska-Kulak E., Krzyżanowski D., Cybulski M.: Opieka paliatywna. Wyd. Difin, Warszawa 2018	
17. Wordliczek J., Krajnik M., Malec-Milewska M.: Chory na nowotwór, kompendium postępowania w wybranych sytuacjach klinicznych. Wyd. Medical Education, Warszawa 2016.	
18. Dominiak I., Gaworska- Krzemińska A., Kilańska D.: Ordynowanie leków i wypisywanie recept. Przewodnik dla pielęgniarek i położnych. Wyd. Edumetriq, Sopot 2016	
19. De Walden-Gałuszko K., Ciałkowska-Rysz A.: Medycyna paliatywna. Wyd. PZWL, Warszawa 2015	
20. Wordliczek J., Krajnik M., Malec-Milewska M.: Chory na nowotwór, kompendium leczenia somatycznych objawów towarzyszących. Wyd. Medical Education, Warszawa 2015.	
21. De Walden-Gałuszko K., Psychoonkologia w praktyce klinicznej, Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2011.	

Literatura uzupełniająca:
1. Dangel T.: <i>Opieka paliatywna nad dziećmi</i> . Fundacja Warszawskie Hospicjum dla Dzieci, Warszawa 2007
2. Krakowiak P.: <i>Zdążyć z prawdą: o sztuce komunikacji w hospicjum</i> . Fundacja Hospicyjna, Gdańsk 2006
3. Jarosz J.: <i>Leczenia bólów nowotworowych</i> . Wyd. Czelej, Lublin, 1997
4. <i>Leczenie bólu nowotworowego i opieka paliatywna nad dziećmi</i> . Warszawskie Hospicjum dla dzieci . Media Rodzina 2001
5. Kubler-Ross E. <i>Rozmowy o śmierci i umieraniu</i> . 1998 tłum I. Doleżał-Nowicka, Medi Rodzina, Poznań 1998
6. De Walden-Gałaszko K. <i>U kresu</i> Wyd. Medyczne Mak Med. 2000
7. Dzierżanowski T. <i>Zimne wody Styksu</i> . Termedia Wydawnictwa medyczne. Poznań 2011
8. Kubler-Ross E. <i>Życiodajna śmierć</i> . Drukarnia i Księgarnia Św. Wojciecha. Poznań 2005
9. Malec-Milewska M., Krajnik M., Wordliczek J. (red.) <i>Chory na nowotwór: kompendium leczenia bólu</i> . Medical Education, Warszawa 2013
10. Malec-Milewska M., Krajnik M., Wordliczek J. (red.) <i>Chory na nowotwór: kompendium leczenia somatycznych objawów towarzyszących</i> . Medical Education, Warszawa 2015
11. De Walden – Gałaszko K., Majkowicz M., <i>Ocena jakości opieki paliatywnej w teorii i praktyce</i> . Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2000.
12. Roan G., Etyka Lekarska- problemy filozoficzne tłum. Alichniewicz A., Szczęsna A. PZWL, Warszawa 1997
13. Drozdowska U., Wojtal W. <i>Zgoda i informowanie pacjenta</i> , Seria edukacyjna: Prawo w praktyce lekarza, Biblioteka Eskulapa, Warszawa 2009.
14. De Walden Gałaszko K. <i>Wybrane zagadnienia psychoonkologii i psychotematologii</i> Wyd. Uniwersytetu Gdańsk 1993
15. De Walden– Gałaszko K., Majkowicz M. <i>Model oceny jakości opieki paliatywnej realizowanej w warunkach ambulatoryjnych</i> . Wydawnictwo AMG, Gdańsk 2000.
16. De Walden– Gałaszko K., Majkowicz M. <i>Model oceny jakości opieki paliatywnej realizowanej w warunkach stacjonarnych</i> . Wydawnictwo AMG, Gdańsk 2001.
17. Dunn N, Clemens K.E., Filbet M. i wsp. (red.) <i>Opowieści o raku. Sztuka komunikacji w opiece onkologicznej</i> . Via Medica, Gdańsk 2007.
18. Aleksander H., <i>Doświadczenie żałoby</i> . W drodze. Poznań 2001.
19. Dangel T. <i>Zaniechanie i wycofanie się uporczywego leczenia podtrzymującego życie u dzieci</i> , Polskie Towarzystwo Pediatryczne, Warszawa 2011
20. Sęk H. <i>Wypalenie zawodowe – przyczyny i zapobieganie</i> . Wydawnictwo naukowe PWN 2004
20. Formy oceny - szczegóły
Sprawdzian wiadomości ustny- obejmuje jedno losowo wybrane pytanie za które student może otrzymać ocenę b. dobry – 3 pkt, ; dobry plus – 2,5 pkt, ;dobry – 2,0 pkt,; 1,5pkt dostateczny plus,; 0,5 i mniej – niedostateczny. Sprawdzian wiadomości pisemny – obejmuje pytania otwarte o rozszerzonej odpowiedzi . Za pełną odpowiedź student otrzymuje 1 pkt za niepełną 0,5 pkt. Oceny ; dostateczna – 51-60%; 61-70% dostateczny plus; 71-80% -dobry; 81-90% dobry plus; 91-100% bardzo dobry Kolokwium końcowe: Test składa się z 30 pytań; jednokrotnego wyboru, wielokrotnego wyboru, wymagające krótkiej odpowiedzi , pytanie z luką, typu prawda fałsz. (za odpowiedź poprawną otrzymuje 1 pkt). Oceny ; dostateczna – 51-60%; 61-70% dostateczny plus; 71-80% -dobry; 81-90% dobry plus; 91-100% bardzo dobry.
21. Inne przydatne informacje o przedmiocie
1. Bezpośrednich informacji o problematyce zajęć i treściach programowych udziela Prowadzący

w trakcie zajęć i podczas konsultacji
2. Zajęcia odbywać się będą w PSW w Białej Podlaskiej
3. Zajęcia odbywać się będą zgodnie z aktualnym planem zajęć
4. Konsultacje odbywać się będą zgodnie z obowiązującym terminarzem

*L – laboratorium (w przypadku zajęć z języka obcego oznacza lektorat)

** Zajęcia prowadzone z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia **oraz konsultacje**

Lkup – Laboratoria Kształtujące Umiejętności Praktycznych

MCSM – zajęcia realizowane w Monoprofilowym Centrum Symulacji Medycznej

Ppk – praca własna studenta pod kierunkiem nauczyciela akademickiego